

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Kultur- och fritidsnämnden, 2023-05-02

Beslut om åtgärder 2024 inom miljö- och klimatprogram 2021–2030 för kultur- och fritidsnämnden

Ärende

Kommunfullmäktige beslutade 7 december 2020 om miljö- och klimatprogram att gälla för perioden 2021 till 2030. Samtliga nämnder ska årligen fastställa valfria åtgärder för att beslutade mål och uppdrag ska kunna uppnås. Beslutade åtgärder utgör underlag för budget 2024.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden fastställer de åtgärder som ska gälla för 2024, enligt bilaga ”Förslag till valda åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2024”. Kostnader om 0,3 miljoner kronor kommer att ingå i nämndens förslag till investeringsbudget för år 2024.
2. Kultur- och fritidsnämnden noterar bilagd information om uppföljning av beslutade åtgärder för år 2022.

Bakgrund

Syftet med miljö- och klimatprogrammet är att styra mot en god och hälsosam miljö och en långsiktig hållbar utveckling i Danderyd.

Miljö- och klimatprogrammet har sex fokusområden:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Friskt vatten
- Biologisk mångfald
- God bebyggd miljö
- Giftfrimiljö

Enligt programmet har nämnden ett politiskt ansvar för att tillsätta resurser till programmets genomförande och ska i beslut om åtgärder verka för att målen och uppdragen i programmet uppnås.

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

Miljö- och klimatprogrammet ska följas upp en gång per år. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och samordning med berörda nämnder. Nämnderna ansvarar för underlag i form av miljöredovisning.

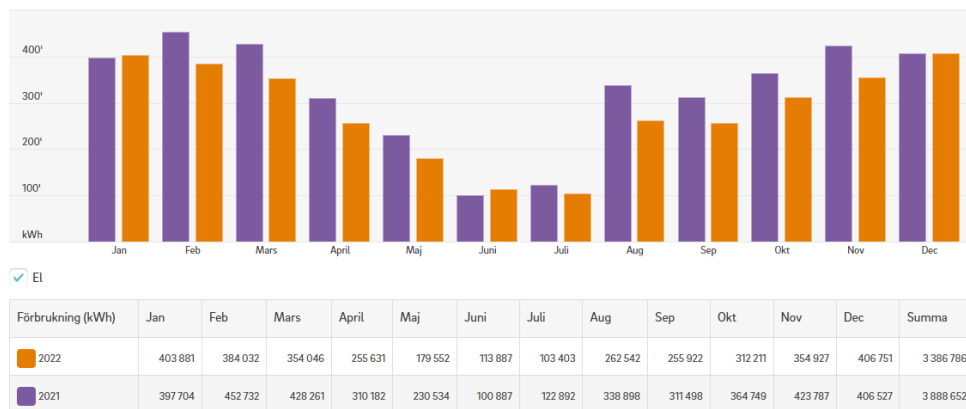
Bildningsförvaltningens utredning

Miljö- och klimatprogrammet är omfattande och har en genomförandetid till 2030. Detta innebär att val av åtgärder sker successivt över tid och att nämnden inte arbetar mot samtliga fokusområden årligen. Det centrala är att nämndernas sammantagna åtgärder bidrar till att det övergripande målet uppnås. För att uppnå bästa effekt föreslår förvaltningen att nämnden fokuserar på de områden där nämndens verksamheter bedöms ha störst miljöpåverkan:

- Begränsad klimatpåverkan – energianvändning inom idrottsanläggningar
- Friskt vatten och giftfri miljö – spridning av granulat från konstgräsplaner samt bevattning och gödning av naturgräsplaner

Begränsad klimatpåverkan

Under år 2022 förbrukade Danderyds idrottsanläggningar 3 386 786 kilowattimmar, vilket jämfört år 2021 innebar en minskning med 13 procent eller 501 866 kilowattimmar. Minskningen motsvarar den årliga förbrukningen för 25 genomsnittsvillor.

Den minskade elförbrukningen beror huvudsakligen på att full effekt har erhållits från de investeringar som gjorts i ny belysning, kylsystem samt ispister.

Under år 2023 fortsätter det succesiva utbytet av planbelysning till energieffektivare LED-belysning samt installationer av nya luftavfuktare i de båda ishallarna. I Enebybergs ishall är installationen av luftavfuktare redan genomförd med mycket lovande resultat. Förbrukningen i ishallen

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

under perioden februari till mars minskade med drygt 40 procent. Eftersom ishallen är oisolerad kan viss variation beror på väderleken som under första kvartalet varit gynnsam.

För år 2024 föreslår förvaltningen inga specifika investeringsåtgärder. Det succesiva utbytet till LED-belysning fortsätter i takt med att ekonomisk och teknisk livslängd uppnås och ingår som en del i ordinarie investeringsprocess. I projektet ny servicebyggnad på Enebybergs IP ingår att samordna installation av värmeåtervinning från ishallens kylanläggning till den nya servicebyggnaden och befintligt garage. Omtag har gjorts i projektet som innebär förnyad upphandling under våren 2023.

För att få ut mesta möjliga av redan genomförda investeringar kommer fokus att ligga på energieffektiv isdrift. Detta kan innebära att hålla ”rätt” tjocklek och temperatur på isen, optimera vattentemperatur på läggvatten samt antal avkörningar med mera.

Förvaltningen kommer även att arbeta med beteende förändringar tillsammans med egen personal och föreningslivet för att minska läckage av värme från våra fastigheter och därmed spara energi. En möjlighet kan vara att eventuellt sänka inomhustemperaturen.

För ytterligare energioptimering pågår ett arbete med uppkoppling av isanläggningarnas system mot DUC (digitaliserad undercentral) för bättre styrning samt att maximalt nyttja de potentialer fullt ut som finns avseende värmeåtervinning från kylkompressorerna. Samordning och dialog sker med kommunens energistrateg för bästa effekt.

Friskt vatten och giftfri miljö

Danderyds idrottsanläggningar förbrukar årligen nästan 15 000 kubikmeter vatten vilket motsvarar den årliga genomsnittsförbrukningen för 300 personer. Förbrukningen avser främst nyttjande av duschar, spolning av isar samt bevattning av fotbollsplaner. Den senare är avhängig väderleken. Inom anläggningssidan pågår en löpande översyn av arbetssätt för att minska vattenförbrukningen. Bevattning sker med fördel tidig morgon eller sen kväll för minskad avdunstning samt mer sällan, men kraftigare, för att stimulera grässets rottillväxt.

Förvaltningen konstaterar att ett allt varmare och torrare klimat kan komma att öka risken för bevattningsförbud under sommarhalvåret. Mot bakgrund av detta ser förvaltningen det som intressant att under programperiodens senare del samverka med tekniska kontoret för att undersöka om det näringsrika vattnet i Nora träsk kan nyttjas för bevattning av naturgräsplanen på Danderydsvallen.

Danderyds idrottsanläggningar använder i genomsnitt 1 250 kg konstgödning (NPK) per år på kommunens naturgräsplaner. Jordanalys görs

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

på planerna så att gödning i förhållande till önskat nyttjande och slitage kan optimeras. Konstgödning har egenskaper som gör det enklare att få en kontrollerad tillväxtkurva varför planer i dagsläget inte finns på att byta ut detta.

Från och med 3 april 2023 har Danderyds kommun övertagit fotbollsföreningarnas konstgräsanläggningar. Därmed är kultur- och fritidsnämnden ansvarig för kommande utbyten av konstgrässystem. Redan under 2023 kommer konstgrässystemet på fyra av dessa att bytas ut. Då behov och önskemål om året runt spel finns kommer de två 11-spelsplanerna att fortsatt bestå av konstgrässystem med gummigranulat. I dagsläget finns inte något alternativ som lämpar sig för vinterspel på våra breddgrader. Det gummigranulat som kommer att användas är återvunnet och av typen SBR från däck tillverkade i Europa. För de två mindre 7-spelsplanerna kommer granulatfritt system med sand att installeras vilket minskar behovet av granulat med totalt 100 ton. EU vill begränsa användningen av mikroplaster. Beslut kan komma att träda i kraft 2024 med en utfasningsperiod om 6 år. Ett sådant beslut leder förhoppningsvis till en snabbare utveckling vad gäller att ta fram mer miljövänliga konstgrässystem som är spelbara året runt på våra breddgrader.

Under år 2024 planeras byte av fem konstgrässystem. Förvaltningen följer utvecklingen och planerar att för 11-spelsplanerna välja det system som bäst kombinerar önskad året runt funktion med miljöhänsen. Vid byte av system på de mindre planerna kommer miljöhänsen ges prioritet. Eftersom utbyte av konstgrässystemen utgör del av ordinarie underhållsplan innebär detta inte någon tillkommande kostnad inom miljö- och klimatprogrammet.

Plogning av konstgräsplaner innebär en risk för spridning av granulat. Det blir därmed viktigt att snön kan placeras för ändamålet särskild yta. Det snöupplag som finns på Danderyds gymnasiums IP är för litet vid plötsliga och häftiga snöfall. Förvaltningen föreslår att en större yta bereds under 2024 för en total kostnad om 0,3 miljoner kronor.

Konsekvenser för barn och unga

Arbetet med miljö- och klimatprogrammet utgår ifrån att Danderyds kommun ska främja en långsiktigt hållbar utveckling med generationsmålet i fokus där kommunen ska vara en förebild och ge förutsättningar för en god miljö och en god hälsa för invånarna. Ibland kan olika mål och ambitioner komma i konflikt med varandra. Barn har rätt till en meningsfull fritid och behöver rörelse för ett friskt liv samtidigt kan detta innebära olika påfrestningar på miljö och klimat. Många barn och unga i Danderyd önskar utöva fotboll och isidrotter året runt. Kultur- och fritidsnämndens ambition

Pernilla Elfstrand/Pierre Nystedt

inom miljö- och klimatprogrammet är att via stegvisa åtgärder möjliggöra detta samtidigt som ett långsiktigt miljö- och klimatfokus bibehålls.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag om beslutade åtgärder beräknas innebära investeringsmedel om 0,3 miljoner kronor enligt vad som framgår av bilaga ”Förslag till åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2024”.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Håkan Arfwedson
Kultur- och fritidschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande 2023-04-18 Beslut om åtgärder 2024 inom Miljö- och klimatprogrammet för kultur- och fritidsnämnden
2. Bilaga: Förslag till valda åtgärder för kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse av Miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag för år 2024
3. Bilaga: Uppföljning av kultur- och fritidsnämndens beslutade åtgärder för år 2022 inom miljö och klimatprogrammet
4. Miljö- och klimatprogram 2021 – 2030

Expedieras
kommunstyrelsen